

Λεξιλόγιο της ενότητας

Συλλαβίστε τις λέξεις και αντιγράψτε τις στην κατάλληλη στήλη:

γρίφος, ξεκαρδίζομαι, αφορώ, υλικό, κληρονομώ, δίσκος, κωφός, -ή, -ό, μπαλέτο
υποχωρώ, θάρρος, προσπάθεια, μαλύβια, πληροφορία, γλώσσα, αγχωμένος, -η, -ο, ραδάρι,
διερμηνέας, χαρτί, συγκρατώ, ανακαλύπτω, σύμβολο, γράμμα, αρχείο, καταγραφή,
χαρακτήρας, ρυθμός, ήχος, επικοινωνία

Δισύλλαβες

γρί-φος
δί-σκος
κω-φός, -ή, -ό
θάρ-ρος
γλώ-σσ-α
χαρ-τί
γρά-μ-μα
ρυθ-μός
ή-χος

Τρισύλλαβες

α-πο-ρώ
υ-λι-κό
μπα-λέ-το
μο-λύ-βια
ρο-δά-νι
συ-γκρα-τώ
σύμ-βο-λο
αρ-χεί-ο

Πολυσύλλαβες

ξε-καρ-δί-ζο-μαι
κλη-ρο-νο-μώ
υ-πο-χω-ρώ
προ-σπά-θει-α
πλη-ρο-φο-ρί-α
αγ-χω-μέ-νος, -η, -ο
δι-ερ-μη-νέ-ας
α-να-κα-λύ-πτω
κα-τα-γρα-φή
χα-ρα-κτή-ρας
ε-πι-κοι-νω-νί-α

Για να δω τι έμαθα... Σημειώνω ένα ✓ στο αντίστοιχο κουτάκι

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω τον συμμαθητή μου
Να αναγνωρίζω την κυριολεξία και τη μεταφορά.			
Να χρησιμοποιώ σωστά τις αόριστες αντωνυμίες.			
Λέξεις και εκφράσεις με τη λέξη γλώσσα.			
Να φτιάχνω χρονικές προτάσεις χρησιμοποιώντας τους χρονικούς συνδέσμους.			
Λέξεις και φράσεις που φανερώνουν τρόπο.			
Να συλλαβίζω σωστά τις λέξεις.			
Τις διαφορετικές σημασίες της λέξης γράμματα.			
Να φτιάχνω λέξεις χρησιμοποιώντας το ακώριστο μόριο -α.			

Η Ραλλού σάς προτείνει

- Αναγνωστόπουλος Β.Δ., *Λαϊκά παραμύθια για μικρά παιδιά*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 1997.
 Ζαν Ζωρζ, *Γραφή, η μνήμη των ανθρώπων*, εκδ. Αστέρης Δελιθανάσης, Αθήνα, 1991.
Η Επικοινωνία από την αρχή μέχρι το Ίντερνετ, *Εγκυκλοπαίδεια των νέων*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1998.
Ιστορία της Γραφής, εκδ. Ερευνητές, Αθήνα, 1997.
 Νιρβάνας Παύλος, *Τα Άπαντα*, 3ος τόμος, εκδ. Χρήστου Γιοβάνη, Αθήνα, 1968.
Το βιβλίο του Πολιτισμού, εκδ. Σαββάλας, Αθήνα, 2005.
 Φασούλα Ευδοξία, *Η ελληνική γραφή*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2002.
 Σακελλαρίου Χάρης, *Ιστορίες και ανέκδοτα απ' τον αρχαίο κόσμο*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα, 2001.

Το Εργαστήρι της Γλώσσας

1

Στο τέλος κάθε πρότασης σημειώστε μέσα στο κουτάκι ένα **Μ** για τη μεταφορά και **Κ** για την κυριολεξία.

- ✿ Είναι ένα πραγματικά χρυσό παιδί.
- ✿ Η θεία μου φορούσε ένα χρυσό ρολόι.
- ✿ Το ποτήρι ράγισε από το πολύ ζεστό τσάι.
- ✿ Μου ράγισε την καρδιά με αυτά που μου είπε.
- ✿ Τα χρόνια έσκαψαν το πρόσωπο του παππού.
- ✿ Ο κηπουρός έσκαβε τον κήπο με προσοχή.
- ✿ Το φάρμακο ήταν πικρό, αλλά έπρεπε να το πιω.
- ✿ Του είπε πολύ πικρά λόγια.

Μ
Κ
Κ
Μ
Μ
Κ
Κ
Μ

2

Υπογραμμίστε τις αντωνυμίες στις παρακάτω προτάσεις και γράψτε τες στην κατάλληλη στήλη του πίνακα που ακολουθεί:

- ✿ Ποιος σου είπε ότι έφαγα κι άλλο γλυκό;
- ✿ Υποστήριζε ότι μόνο η δική του γνώμη ήταν η σωστή.
- ✿ Από τα λόγια της καταλάβαμε ότι ενδιαφέρεται μόνο για τον εαυτό της.
- ✿ Πόσες φορές σε ρώτησε ο πατέρας σου αν θέλεις να σου φέρει κάτι από το περίπτερο και εσύ του απάντησες «Δε θέλω τίποτα»;
- ✿ Μερικοί ψαράδες με τις βάρκες τους βοήθησαν το δελφίνι να ξαναβγει στο πέλαγος.

προσωπικές	κτητικές	αυτοπαθείς	ερωτηματικές	αόριστες
σου σε σου εσύ του	δική του της σου τους	τον εαυτό της	Ποιος Πόσες	άλλο κάτι τίποτα Μερικοί

Το ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ της Γλώσσας

3

Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με μια μόνο λέξη.

- ❖ Τα λουλούδια του κήπου έμειναν καιρό απότιστα (δεν ποτίστηκαν) και ξεράθηκαν.
- ❖ Άνθρωπος αγράμματος (δεν ξέρει γράμματα), ξύλο απελέκητο (δεν έχει πελεκηθεί).
- ❖ Οι θεατές περίμεναν ανυπόμονα (χωρίς υπομονή) την έναρξη της συναυλίας.
- ❖ Όλη τη νύχτα έμεινα άπνους (χωρίς ύπνο) από τη φασαρία στον δρόμο.

4

Διαβάστε στο παρακάτω απόσπασμα από ένα άρθρο για μια μέρα στην τάξη της Ευγενίας και υπογραμμίστε τις φράσεις που δηλώνουν τρόπο:

«Η μικρή Ευγενία ακούει με τα μάτια και μιλάει με τα χέρια και με τις εκφράσεις. Διηγείται με θάρρος στα υπόλοιπα παιδιά της τάξης ένα παραμύθι.

Βλέπει το βιβλίο με τις εικόνες, μεταφράζει στη γλώσσα της, την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, και διηγείται με τις κινήσεις των χεριών και του σώματος, με γκριμάτσες, με τα μάτια. Γελάει ολόχαρη που τα κατάφερε. Τη θέση της παίρνει ο Αριστείδης, ένα διστακτικό παιδί ως πριν από λίγο καιρό. Τώρα διηγείται με κέφι τη δική του ιστορία με νοήματα. Και τα υπόλοιπα παιδιά σηκώνουν ψηλά τα χέρια τους κουνώντας τα ρυθμικά. Τους χειροκροτούν στη γλώσσα τους!»

Γκαζμέτ Καπλάνι, εφημερίδα *Τα Νέα*, 10/03/1999 (δασκευή)

5

Συμπληρώστε το νόημα των προτάσεων, σχηματίζοντας χρονικές προτάσεις με τους συνδέσμους που είναι στην παρένθεση:

- ❖ Αφού φέρουν τη δήλωση οι γονείς μας _____, θα πάμε εκδρομή. (αφού)
- ❖ Άρχισαν να ανεβαίνουν το βουνό μόλις σταμάτησε η βροχή. (μόλις)
- ❖ Στενοχωριέμαι όποτε με μαλώνουν χωρίς να φταίω. (όποτε)
- ❖ Όταν οδηγή το ποδήλατό μου, _____, είμαι πολύ προσεκτικός. (όταν)
- ❖ Θα παίζουμε στην πλατεία ώσπου να σκοτεινιάσει. (ώσπου)
- ❖ Περιμέναμε αρκετή ώρα ωσότου έρθει το αστικό λεωφορείο. (ωσότου)